

1. pwd komutu

pwd komutunu hangi dizinde (klasörde) olduğunuzu bulmak için kullanın. Sonuç olarak, komut size kesin ve tam bir konum verecektir. Konum genellikle bir bölme işaretiyle (/) başlar. İşte size tam bir konum örneği /home/kullaniciadi.

2. cd komutu

Linux dosya sisteminde gezinmek için cd komutunu kullanın. Bulduğunuz mevcut dizine bağlı olarak ya tam konum ya da dizinin adını gerektirir.

Diyelim ki /home/kullaniciadi/Documents dizinindeyiz ve Documents'ın alt dizini olan Photos'a gitmek istiyorsunuz. Bunu yapmak için tek yapmanız gereken cd Photos komutunu girmektir.

Bir başka örnek olarak diyelim ki tamamiyle yeni bir dizine /home/kullaniciadi/Movies geçmek istiyorsunuz. Bu durumda cd ve daha sonra da dizinin tam konumunu girmeniz gerekmektedir.

Eğer daha hızlı konum değiştirmek istiyorsanız bazı kısayollar mevcuttur:

cd .. (iki noktayla) bir üst dizine gitmek için

cd direkt olarak ana klasöre gitmek için

cd- (tireli) bir önceki dizine gitmek için

Ek olarak, Linux kabuğu büyük küçük harfe duyarlıdır. Bu yüzden dizinin adını olduğu gibi girmelisiniz.

3. ls komutu

ls komutu bir dizinin içeriğini görmek için kullanılır. Varsayılan olarak, bu komut mevcut dizinin içeriğini görüntüleyecektir.

Eğer başka dizinlerin içeriğini görmek istiyorsanız ls ve dizinin konumunu girmelisiniz. Örneğin, Documents'ın içeriğini görmek için ls /home/kullaniciadi/Documents komutunu girin.

ls komutu ile kullanabileceğiniz bazı varyasyonlar mevcuttur:

ls -R alt dizinlerdeki bütün dosyaları da listeleyecektir

ls -a bütün gizli dosyaları gösterecektir

ls -al izinler, boyut, sahip gibi detaylı bilgilerle dosyaları ve dizinleri listeleyecektir

4. cat komutu

cat Linux'da sıklıkla kullanılan komutlardan biridir. Standart çıktıdaki (sdout) bir dosyanın içeriğini görmek için kullanılır. [Bu komutu](#) çalıştırmak için önce cat, daha sonra da dosya adını ve uzantısını girin. Örneğin: cat dosya.txt

İşte cat komutunu kullanmanın diğer yolları:

cat > dosyaadi yeni bir dosya oluşturur

cat dosyaadi1 dosyaadi2> dosyaadi3 iki dosyayı (1 ve 2) birleştir ve sonucu yeni bir dosyada (3) depolar

bir dosyayı büyük veya küçük karakterli olarak değiştirmek için cat dosyadi | tr a-z A-Z >sonuc.txt

5. cp komutu

cp komutunu mevcut dizinden dosyaları kopyalamak için kullanın. Örneğin, cp ornek.jpg /home/kullaniciadi/Pictures komutu ornek.jpg dosyasının Pictures dizinde bir kopyasını oluşturur.

6. mv komutu

Linux komutları listemizdeki sıradaki komut ise mv komutu. Bu komutun ana kullanımı dosyaları taşımaktır ancak dosyaları yeniden adlandırmak için de kullanılabilir.

Bu komutun kullanımı da cp komutuna oldukça benzerdir. Önce mv, daha sonra dosyanın adı ve hedef dizini girmelisiniz. Örneğin: mv dosya.txt /home/kullaniciadi/Documents.

Dosyaları yeniden adlandırmak için gereken söz dizimi ise mv eskiad.ext yeniad.ext

7. mkdir komutu

mkdir komutunu yeni bir dizin oluşturmak için kullanın. Örneğin, mkdir Muzik, Muzik adlı yeni bir dizin oluşturacaktır.

Ekstra mkdir komutları da bulunmaktadır:

Başka bir dizin içinde yeni bir dizin oluşturmak için bu basit Linux komutunu kullanın mkdir Music/Yenidosya

Mevcut iki dizin arasında yeni bir dizin oluşturmak için p seçeneğini kullanın. Örneğin mkdir -p Music/2020/Newfile yeni "2020" dosyasını oluşturacaktır.

8. rmdir komutu

Eğer bir dizin silmeniz gerekirse `rmdir` komutunu kullanın. Ancak, `rmdir` sadece boş dizinleri silmenize izin verir.

9. `rm` komutu

`rm` komutu ise dizinleri içindikilerle birlikte silmek için kullanılır. Eğer sadece dizini silmek istiyorsanız, `rmdir`'e bir alternatif olarak `rm -r` kullanın.

Not: Bu komuta fazlasıyla dikkat edin ve hangi dizinde olduğunuzu kontrol edin. Bu her şeyi silecektir ve geri dönüşü yoktur.

10. `touch` komutu

`touch` komutu komut satırı üzerinden yeni boş dosyalar oluşturmanızı izin verir. Örnek olarak Documents dizini altında Web adlı bir HTML dosyası oluşturmak için `touch /home/kullaniciadi/Documents/Web.html` girin.

11. `locate` komutu

Bu komutu tıpkı Windows'daki `search` komutu gibi bir dosyanın konumunu bulmak için kullanabilirsiniz. Üstelik bu komutu onu büyük küçük harf duyarlılığını kaldıracak `-i` seçeneği ile bu komutla dosyanın adını hatırlamasanız bile arama yapabilirsiniz.

İki ya da ikiden fazla kelime içeren bir dosyayı aramak için yıldız işareti (*) kullanın. Örneğin, `locate -i okul*not` komutu "okul ve "not" kelimelerini içeren bütün dosyaları büyük veya küçük karakter farketmeksizin arayacaktır.

12. `find` komutu

`locate` komutuna benzer olarak `find` komutu da dosya aramak için kullanılır. Farkı ise komutu belirli bir dizinde dosyalar bulmak için kullanılmasıdır.

Bir örnek olarak `/home/ -name notlar.txt` komutu `notlar.txt` adlı bir dosyayı ana dizinde ve alt dizinlerinde aramak için kullanılır.

`find` komutunun diğer varyasyonlarıysa:

Mevcut dizindeki dosyaları bulmak için `find . -name notlar.txt`

Dizin aramak için `/ -type d -name notlar.txt`

13. `grep` komutu

Günlük kullanım için oldukça kullanışlı olan bir başka komutsa `grep`'tir. `grep` komutu belirli bir dosyadaki metinde arama yapmak için kullanılır.

Örnek vermek gerekirse, `grep mavi notdefteri.txt` notdefteri dosyasında mavi kelimesini arayacaktır. Bu kelimeyi içeren kelimeler tam olarak gösterilecektir.

14. `sudo` komutu

"SuperUser Do" kısaltması olan bu komut yönetici veya kök izinlerini gerektiren görevleri yapmanıza izin verir. Ancak, [bu komut](#) günlük kullanım için önerilmez çünkü yanlış bir şey yaparsanız hata oluşması oldukça kolaydır.

15. `df` komutu

Linux komutları listemizde 15. sırada olan `df` komutunu sistemin disk alanı kullanımını yüzdesel ve KB(kilobayt) olarak öğrenmek için kullanabilirsiniz. Eğer raporu megabayt olarak görmek isterseniz `df -m` kullanın.

16. `du` komutu

Eğer bir dosyanın veya dizinin ne kadar alan kapladığını kontrol etmek istiyorsanız `du` (Disk Usage – Disk Kullanımı) komutunu kullanmalısınız. Ancak, disk kullanımı özeti normal boyut formatı yerine disk blok numalarını gösterecektir. Eğer özeti bayt, kilobayt ve megabayt formunda görmek istiyorsanız komut satırına `-h` seçeneğini ekleyin.

17. `head` komutu

`head` komutu herhangi bir metin dosyasının ilk satırını görüntülemek için kullanılır. Varsayılan olarak, ilk on satır gösterilecektir ancak bu rakamı istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Örneğin, eğer ilk beş satırın görüntülenmesini istiyorsanız `head -n 5 dosyaadi.txt` komutunu girin.

18. `tail` komutu

Bu komut `head` komutuna benzer bir fonksiyona sahiptir. İlk satırları göstermek yerine `tail` komutu bir metin dosyasının son on satırını görüntüleyecektir.

19. diff komutu

difference'ın kısaltılmışı olan diff komutu iki dosyanın içeriğini satır satır karşılaştırır. Dosyaları analiz ettikten sonra uymayan satırları sonuç olarak verecektir. Programcılar bu komutu programda değişiklik yapmak için sıklıkla bütün kaynak kodunu yeniden yazmak yerine kullanır.

Bu komutun en basit formu diff dosya1.ext dosya2.ext'dir.

20. tar komutu

[tar](#) komutu birden fazla dosyayı bir tarball'a arşivlemek için yaygın olarak kullanılır. tarball, zip formatına benzer bir formattır ancak sıkıştırmak tercihe bağlıdır.

Bu komut mevcut bir arşive yeni dosyalar eklemek, bir arşivin içeriğini listelemek, bir arşivden içerik çıkarmak vb. gibi türlü fonksiyonlara sahip olduğu için oldukça karmaşıktır. Diğer fonksiyonlar hakkında bazı [pratik örnekler](#)e göz atarak daha fazla bilgi edinebilirsiniz.

21. chmod komutu

Linux komutları listemizdeki bir başka önemli komut ise chmod'dur. chmod dosyaların ve dizinlerin okuma, yazma ve çalıştırma izinlerini değiştirmek için kullanılır. Bu komut biraz karmaşık olduğundan doğru şekilde kullanabilmek için [bu rehberi](#) (ing) okuyabilirsiniz.

22. chown komutu

Linux'da bütün dosyaların belirli bir sahibi vardır. [chown](#) komutu bir dosyanın sahipliğini belirli bir kullanıcıya transfer etmek için kullanılır. Örneğin, chown linuxkullanicisi2 dosya.ext linuxkullanicisi2'yi dosya.ext'nin sahibi yapacaktır.

23. jobs komutu

jobs komutu bütün işleri durumlarıyla birlikte görüntüleyecektir. Bir iş basitçe kabuk tarafından başlatılmış bir işlemdir.

24. kill komutu

Eğer yanıt vermeyen bir program varsa kill komutunu kullanarak programı elle sonlandırabilirsiniz. Bu komut yanıt vermeyen uygulamaya belirli bir sinyal yollayacak ve uygulamaya kendini sonlandırması için talimat verecektir.

Toplamda kullanabileceğiniz [kırkaltı sinyal](#) bulunmaktadır ancak genellikle bu iki sinyal kullanılmaktadır:

SIGTERM (15) — bir programın çalışmayı durdurmasını ister ve durumunu kaydetmesi için ona biraz zaman verir. Eğer kill komutunu girerken sinyali belirlemezseniz bu sinyal kullanılacaktır.

SIGKILL (9) — programları zorla hemen sonlandırır. Kaydedilmemiş durumu kaybetmiş olursunuz.

Sinyalleri bilmenin dışında ayrıca sonlandırmak istediğiniz programın işlem kimlik numarasını (PID) bilmeniz gerekmektedir. Eğer PID'i bilmiyorsanız ps ux komutunu çalıştırın.

Hangi sinyali kullanacağınızdan ve programın PID'ini bildiğinizden emin olduktan sonra aşağıdaki söz dizimini girin:

kill [sinyal seçeneği] PID.

25. ping komutu

ping komutunu bir sunucuya bağlantınızı kontrol etmek için kullanın. Örneğin, ping google.com komutunu girerek Google'a bağlanıp bağlanmadığınızı öğrenebilir ve yanıt süresini ölçebilirsiniz.

26. wget komutu

Linux komutları oldukça kullanışlıdır. wget komutunun yardımıyla İnternet'ten dosya bile indirebilirsiniz. Bunu yapmak için wget ve daha sonra ise indirmek istediğiniz dosyanın bağlantısını girin.

27. uname komutu

Kısaltılmışı Unix Name olan uname komutu Linux sisteminiz hakkında makine adı, işletim sistemi, çekirdek vb. gibi bilgileri verecektir.

28. top komutu

Windows'daki Görev Yöneticisi'nin bir eşleniği olan top komutu çalışmakta olan programların listesini ve bu programların ne kadar CPU kullandığını gösterecektir. Sistem kaynakları kullanımını izlemek oldukça kullanışlıdır ve özellikle de fazla sistem kaynağı kullanan programları sonlandırabilmeniz için size yardımcı olacaktır.

29. history komutu

Linux'u bir süre kullandıktan sonra her gün yüzlerce komut çalıştırdığınızı fark edeceksiniz. Eğer daha önce girdiğiniz komutları görmek istiyorsanız history komutunu çalıştırabilirsiniz.

30. man komutu

Hangi komutun hangi işleve sahip olduğunu unuttunuz mu? Hiç merak etmeyin. Linux komutları listemizdeki son komut olan man komutunu kullanarak komutları Linux kabuğundan öğrenebilirsiniz. Örneğin, man tail komutunu girmek tail komutunun kullanım talimatını gösterecektir.

31. echo komutu

Bu komut bir dosyaya veri taşımak için kullanılır. Örneğin “Merhaba, benim adım Gökhan” yazısını isim.txt adlı dosyaya eklemek için kullanacağınız komut echo Merhaba, benim adım Gökhan >> isim.txt olacaktır.

32. zip, unzip komutu

Dosyalarını bir zip dosyasına sıkıştırmak için zip komutunu, sıkıştırılmış dosyaları bir zip arşivinden çıkarmak içinse unzip komutunu kullanın.

33. hostname komutu

Eğer host'un veya ağın adını bilmek istiyorsanız hostname komutunu girin. Bu komutun sonuna -l eklemek ağınızın IP adresini görüntüleyecektir.

34. useradd, userdel komutu

Linux çok kullanıcıli bir sistem olduğundan aynı anda birden fazla kişi aynı sistemle aynı anda etkileşime geçebilir. useradd komutu yeni bir kullanıcı eklemek için kullanılırken passwd komutu bir kullanıcı hesabına şifre eklemek için kullanılır. Gökhan adlı yeni bir kullanıcı kişi eklemek için useradd Gökhan komutunu ve bu kullanıcıya şifre eklemek için passwd 123456789 komutunu girin.

Bir kullanıcıyı silmek yeni bir kullanıcı eklemeye oldukça benzerdir. Kullanıcının hesabını silmek için userdel KullaniciAdi söz dizimini girmeniz yeterli olacaktır.